

Η ΔΙΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ ARNOLD VON HARFF ΔΙ' ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1477*

Ὁ Γερμανὸς περιηγητὴς Arnold Ritter von Harff περιῆλθε πολλὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὰ ἔτη 1496 - 1499. Ἐγεννήθη τῷ 1471 εἰς τὸ δουκάτον Jülich πλησίον τῆς Κολωνίας, ἀπέθανε δέ, μόλις 34 ἐτῶν, τῷ 1505 ἐν Geldern. Ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ ταξιδίου του ἀρχικῶς ἦτο, ὡς φαίνεται, νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, καθ' ὁδὸν δὲ ἐπεσκέφθη καὶ ἄλλας χώρας. Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ ἔργου εἰς τὸ ὅποῖον ἐκθέτει τὰ τοῦ προσκνητικῆς τούτου ταξιδίου εἶναι «Τὸ προσκνητικὸν ταξίδιον τοῦ ἐκ Κολωνίας Ἰππότητος Ἀρνόλδου φὸν Χάρφφ, δι' Ἰταλίας, Συρίας, Αἰγύπτου, Ἀραβίας, Αἰθιοπίας, Νουβίας, Παλαιστίνης, Τουρκίας, Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας, ὅπως ἔγινε τοῦτο κατὰ τὰ ἔτη 1496 - 1499»¹.

Ὁ Harff ὅταν ἐπεχείρησε τὸ διὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους μέγα ταξίδιον ἦτο μόλις 25 ἐτῶν². Ἐκ Κολωνίας, καθ' ἃ λέγει, ἀνεχώρησε τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 1496, ἦλθεν εἰς Ρώμην, Βενετίαν, ἔπλευσε κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν τῆς Δαλματίας καὶ τοῦ Μορέα καὶ διὰ τῶν ἑλληνικῶν νήσων ἦλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, Κάϊρον, Σινᾶ, Ἀβυσσηνίαν καὶ εἰς τὰς ὑποτιθεμένας πηγὰς τοῦ Νείλου. Ἐπανελθὼν ἐκ Καΐρου ἦλθε διὰ τῆς Ἱερουσαλήμ, Λαμασκού, εἰς Βηρυτόν, ἐκεῖθεν εἰς ΚΠολιν, καὶ ἐκ νέου διὰ θαλάσσης εἰς Βενετίαν, ἐκεῖθεν εἰς Ἀνα Ἰταλίαν καὶ Νότιον Γαλλίαν, Ἰσπανίαν καὶ διὰ Γαλλίας ἐπανῆλθε τὴν 10

* Ἀνεκοινώθη εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 8 Ἰουνίου 1933 (βλ. Πρακτ. Ἀκ. Ἀθ. 1933, σελ. 402). Ἔνεκα συμπληρώσεών τινων αἰτινες ἔπρεπε νὰ γίνονιν ἀνεβλήθη ἡ δημοσίευσίς της μέχρι τῆς σημερινῆς εὐπροσδέκτου εὐκαιρίας.

¹ «Die Pilgerfahrt des Ritters Arnold von Harff von Cöln durch Italien, Syrien, Ägypten, Arabien, Äthiopien, Nubien, Palästina, die Türkei, Frankreich und Spanien, wie er sie in den Jahren 1496 - 1499 vollendet, beschrieben und durch Zeichnungen erläutert hat». Ἐξεδόθη δὲ «nach den ältesten Handschriften und mit deren 47 Bildern in Holzschnitt» ὑπὸ τοῦ von Dr. E. von Groote, Cöln 1860, J. M. Heberle, LII + σελ. 280, 8.

² Βιογραφίαν τοῦ Harff βλέπε ἐν Allgemeine Deutsche Biographie, τόμ. 10 (1879), σελ. 599 - 600. Καὶ πρὸβλ. J. F. Schannat, Eifflia illustrata, übersetzt und mit Anmerkungen herausgegeben von G. Bärtsch, τόμ. 2, μερ. 1, σελ. 147 ἐξῆς.

Ἰαννουαρίου (ἢ κατ' ἄλλους Νοεμβρίου) 1499 εἰς τὰ ἴδια ¹. Τὸ ταξίδι αὐτὸ εἶναι ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἐνδιαφέρον.

Καὶ δὲν παραμένει μὲν ὁ περιηγητὴς οὗτος πάντοτε πιστὸς φίλος τῆς ἀληθείας, διότι περιγράφει καὶ μέρη τὰ ὅποια δὲν εἶδε καθόλου, ἀλλὰ δι' ὅσα μέρη εἶδε πραγματικῶς παρέχει καλὰς πληροφορίες, διότι ἦτο ἄνθρωπος φιλομαθὴς, μὲ ὑγιᾶ κρίσιν καὶ παρατηρητικότητα, εἶχε δὲ πρὸς τούτοις καὶ καλὸν σχετικῶς ὕφος λόγου. Ἀναγράφει πράγματα πρὸ τῶν ὁποίων ἄλλος θὰ παρήρατο ἀδιάφορος ².

Κατὰ τὸ ταξιδιὸν του λοιπὸν τοῦτο οὔτε τὴν Ἀραβίαν εἶδεν οὔτε τὰς Ἰνδίας οὐδὲ τὴν Μαδαγασκάρην ἢ τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου (ἀπὸ τοῦ Καίρου δὲν ἐπροχώρησε περαιτέρω), ὅσα δὲ περὶ αὐτῶν λέγει εἶναι δάνεια ἐκ τῶν περιγραφῶν τοῦ Marco Polo καὶ ἄλλων. Ἄμετρος φιλοδοξία παρέσυρεν αὐτὸν εἰς τὰ ψευδῆ ταῦτα κατασκευάσματα ³. Συναναστρέφεται ἐκαστοτε κυρίως μὲ ἐμπόρους γνωρίζοντας τὸν τόπον καὶ τοὺς ἀνθρώπους, εὑρίσκει δὲ πανταχοῦ καὶ Γερμανοὺς οἱ ὅποιοι τοῦ ἐχρησίμευον ὡς διερμηνεῖς. Συνέλεγεν ἐπιμελῶς λέξεις τῶν γλωσσῶν τῶν διαφόρων τόπων τοὺς ὁποίους εἶδε, ἴδια τὰ ἀριθμητικὰ καὶ ὠρισμένας ἄλλας χρῆσιμους δι' ἕνα ξένον ταξιδιῶτην λέξεις καὶ φράσεις, ζωγραφεῖ ἔπειτα τὰ ἀλφάβητά των ⁴, τὰς ἐθνικὰς τῶν ἐνδυμασίας, καὶ τὰ σχεδιάσματά του αὐτὰ ἀξίζουσιν ἰδιαιτέραν προσοχήν. Ἡ γερμανικὴ γλῶσσα εἰς τὴν ὁποίαν γράφει εἶναι ἡ διάλεκτος τοῦ Κάτω Ρήνου ⁵ οὐχὶ εὐκόλος καὶ διὰ Γερμανοὺς ἀκόμη.

Σημειωτέον ὅτι ἡ προφορὰ τῶν ξένων λέξεων τὰς ὁποίας ἀναγράφει (τοῦλάχιστον τοῦτο ἰσχύει διὰ τὰς ἑλληνικὰς) δὲν φαίνεται φωνητικῶς ὀρθῶς ἀναγραφομένη (πρὸβλ. *afoqa, kyside, kresii* κλπ.). Ἀλλὰ καὶ τοῦτο μᾶς ἐνδιαφέρει διότι βλέπομεν πῶς τὰς ἀντελαμβάνετο αὐτὸς ὡς ξένος. Ἴσως καὶ εἰς τὰ ἑλληνικὰ μέρη τὰ ὅποια ἐπεσκέφθη νὰ ἠκούοντο οὕτως. Πιθανῶς τὰς

¹ Πρὸβλ. τὴν μελέτην *Viaggio in Italia nel MCDXCVII del cav. Arnolfo di Harff di Colonia sul Reno con introduzione note di Alfredo Reumont*, ἐν «*Museo Veneto*», 11 (1876), σελ. 124 - 129 καὶ 393 - 407.

² Πρὸβλ. H. Stumme, ἐν *Festschrift für Ernst Windisch*, σελ. 127.

³ Κρίσιν περὶ τῶν ὄσων ἐκθέτει εἰς τὰς περιγραφὰς του βλέπε ἐν *Die Orientfahrt des Ritter A. von Harff. Beiträge zu einer Kritik seiner Reisebeschreibung von R. Freiherr von Seydlitz. Weimar 1890 (Zeitschrift für Wissenschaftliche Geographie. Ergänzungsheft No 2)*. (Ἐν τῇ Κρατικῇ Βιβλιοθ. τοῦ Βερολίνου ὑπὸ τὸ σῆμα : Po 2336 - 7).

⁴ Ἀναφέρει τὰ ἐξῆς ἀλφάβητα πλὴν τοῦ ἑλληνικοῦ (σελ. 75), τὸ ἀραβικόν (σελ. 114), τὸ συριακόν (σελ. 130), τὸ αἰθιοπικόν (σελ. 139), τὸ κοπτικόν (σελ. 152), τὸ ἑβραϊκόν (σελ. 187) καὶ τὸ ἀρμενικόν (σελ. 201).

⁵ Λεξικὸν χρῆσιμον δι' αὐτὴν θὰ ἦτο Schiller - Lübber, *Mittelniederdeutsches Wörterbuch (καὶ Nachträge)*, Bremen 1875 - 1880. Δὲν κατώρθωσα νὰ τὸ ἴδω.

συνέλεξεν ἐκ Ρόδου (ιδ. κατ.). Ὡς πρὸς τοὺς Ἑλληνας, καὶ τοῦτο κάμνει καὶ διὰ τοὺς ἄλλους λαοὺς, ἀναφέρει ἱστορικά τινα καὶ πρὸς τούτοις ἤθη καὶ ἔθιμα αὐτῶν, θρησκευτικοῦ κατὰ τὸ πλεῖστον περιεχομένου.

Ὅ,τι λοιπὸν εἶδε παραδ. χάρ. ἐν Καίρω, τὸ ὁποῖον ὄντως ἐπεσκέφθη, ἀξιόθεατον ἢ ἀξιόλογον τὸ ἀναγράφει ἀκριβῶς. Καὶ ἐν Ρόδῳ διέτριψεν ἡμέρας τινὰς καὶ λέγει ἱκανὰ περὶ τῆς νήσου ταύτης. Εἶναι οἱ χρόνοι καθ' οὓς ἡ Ρόδος ἐξουσιάζεται ὑπὸ τῶν Ἰπποτῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλήμ (εἶναι οἱ ἄλλως Νοσοκόμοι ὀνομαζόμενοι), οἵτινες παρέμειναν ἐν τῇ νήσῳ ἀπὸ τοῦ 1309 μέχρι τοῦ 1522, ὀχυρώσαντες αὐτὴν εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι σχεδὸν ἀπόρητος. Εἶτα ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Τούρκους (Σουλεῖμάν Β') καὶ παρέμεινεν ὑπ' αὐτοὺς μέχρι τοῦ 1912, ὅτε κατελήφθη μετὰ τῶν ἄλλων παρακειμένων νήσων ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν εὐρισκομένων εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Τουρκίαν. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἀπεδόθη καὶ πάλιν καὶ αὐτὴ καὶ τὰ ἄλλα Δωδεκάνησα καλούμενα εἰς τὴν μητέρα πατρίδα μετὰ τὴν ἀτυχῆ ἔκβασιν διὰ τὴν φασιστικὴν Ἰταλίαν τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου.

(σελ. 66, στίχ. 25, de Groote)¹. *Item van Saseno (νηοὶς Σάσων) zo Corfoin (Κέρκυρα) hundred mijlie, voeren wir mit guden wynde. dyt is eyn insell den Venecianeren vnderworffen ind is wijdt bij hundred ind achtzich welsche mijlie. item off deser insulen licht eyn stat Corfoin*
 30 *geheyschen, eyn guyl portz des mers dar wir in voeren. | boeuen deser stat lijgen tzwey berch slosser die wylche die stat beschirmen. Item in deser stat spricht men grece spraiche.*

Item van Corfoin zo Modon (Μεθώνη) CCC mijlie voeren wir lanxt eyne insell Schaffonijen (Κεφαλληνία) geheyschen, dar off der turcksche
 35 *keyser gar eyn starck sloss hait lijgen. | dese insell is by seuentzich mijlie van Corfoin ind van deser insell umbtrynt dryssich mijlie voeren wir lanxt eyn ander insell Sante (Ζάκυνθος) genannt, daer off licht eyn kleyn steetgen der heirschafft van Venedich vnderworffen. item voert hait*
 40 *man van Sante bys zo Modon tzwey hundred mijlie. item dese | stat Modon is gar stark, vnderworffen der Venecianer ind dat lentgen dar zo gehoerende heyscht Morea (Μορέας) ind sloyst hart an die Turkije.*

(σελ. 67, de Groote). *item hie spricht man grece spraiche ind halden sijnt Pauwels gelouuen, doch hauen die heirschafft van Venedich ouch*
 5 *eyn roemsch buschdom dar doin bouwen | ind styfften, dae inne man deynt goetz dienst nae vnser wijze. item also hauen sij ouch aldae eyn moder kirche gebouwet zo sent Leo, dae hee lijbaftich licht ind dat heufft sent Anastasij. item ich vant eynen duytschen bussemeyster*
 10 *Peter Bombadere genannt, de mir gar gude geselschafft ind | fruntschafft bewijst. hee voert mich die sterckde der stat ind yr bussen zo beseyne. soe is idt in der waerheyt gar eyn kleyne stercke stat. as sij hait zo dem lande drij vurstede mit dryn muren ind dry grauen vss edelichen sijltzen gehauwen, dar zoe sij noch degelijchs daer an bouweden. item*
 15 *he | voirt mich umb die bynnerste muyre die gar dick was mit groeuen steynen off gemuyrt, dar zoe mit eyne walle weder die muyre gedragen,*

¹ Ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιηγητοῦ ὑπὸ τοῦ Groote παραθέντο ὁλόκληρον τὸ γερμανικὸν κείμενον τῶν σελίδων 66 (στίχ. 25) μέχρι 76 (στίχ. 27), μεταφράζονται δὲ μόνον ὠρισμένα τεμάχια καὶ διὰ τὸ περιεχόμενον των καὶ ὡς γλωσσικὸν δείγμα πρὸς παραβολὴν μὲ τὴν σημερινὴν γερμανικὴν γλῶσσαν. Ἐνδιαφέρον θὰ ἦτο νὰ μεταφρασθῆ καὶ τὸ περὶ Ρόδου τμήμα, ἀλλ' ὁ διατιθέμενος χώρος δὲν τὸ ἐπιτρέπει.

Τὰ ἐντὸς ἀγκυλῶν ἑλληνικὰ γεωγραφικὰ ὀνόματα προσετέθησαν δι' εὐκολίαν προσανατολισμοῦ τοῦ Ἑλληνος ἀναγνώστου.

Ἐπίσης¹ ἀπὸ τὴν Σάσωνα εἰς τοὺς Κορφοὺς ἑκατὸν μίλια, ἐπλέομεν μὲ καλὸν ἄνεμον. Οἱ Κορφοὶ εἶναι νήσος ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ἑνετοὺς καὶ εἶναι μακρὰ μέχρι ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἰταλικά μίλια. Πρὸς τούτοις ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ κεῖται πόλις ὀνομαζομένη Κορφοὶ (Corfoin), εἰς καλὸς θαλάσσιος λιμὴν ὅπου ἡμεῖς εἰσεπλεύσαμεν. Πρὸ ταύτης τῆς πόλεως κεῖνται δύο ὄρεινὰ φρούρια τὰ ὁποῖα προστατεύουν τὴν πόλιν. Ἐπίσης ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὁμιλοῦν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἐπειτα ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς εἰς τὴν Μεθώνην (Modon) 300 μίλια, πλέομεν κατὰ μῆκος μιᾶς νήσου ὀνομαζομένης Schaffonijien (= Κεφαλληνία) ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ Τοῦρκος Ἀυτοκράτωρ ἔχει ἐν πολὺ ἰσχυρὸν ὄρεινόν φρούριον. Ἡ νήσος αὕτη εἶναι περίπου ἑβδομήκοντα μίλια ἀπὸ τοὺς Κορφοὺς μακρὰν, καὶ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς νήσου ταύτης (Κεφαλληνίας) τριάκοντα μιλίων πλέομεν κατὰ μῆκος μιᾶς ἄλλης νήσου ὀνομαζομένης Sanbe (= Ζάκυνθος), ἐπὶ ταύτης κεῖται μία μικρὰ πόλις ὑποκειμένη ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἑνετῶν. Ἐπίσης ἔχει τις νᾶ πλεύση ἀπὸ τῆς Ζακύνθου μέχρι τῆς Μεθώνης διακόσια μίλια. Ἐπίσης αὕτη ἡ πόλις Μεθώνη εἶναι πολὺ ἰσχυρὰ (ὄχυρὰ) ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ἑνετοὺς καὶ ἡ χώρα ἡ ἀνήκουσα εἰς αὐτὴν ὀνομάζεται Μορέα καὶ συνορεύει παραπολὺ πλησίον μὲ τὴν Τουρκίαν. Ἐπίσης ἐδῶ ὁμιλεῖ τις Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἔχουσι (παραδέχονται) τὴν πίσιν τοῦ Παύλου², ἀλλ' ὁμως ἡ κυριαρχία τῆς Ἑνετίας ἔχει ἐπίσης ἕνα ῥωμαϊκὸν ἐπισκοπᾶτον, καὶ ἐκεῖ οἰκοδομήματα καὶ ἱδρύματα ὅπου ἐνὸς αὐτῶν λατρεύεται ὁ Θεὸς κατὰ τὸν ἰδικὸν μας τρόπον. Οἱ αὐτοὶ ἐπίσης ἔχουν παλαιὰς καὶ μίαν νέαν ἐκκλησίαν οἰκοδομήσει τοῦ Ἁγίου Λέοντος, τοῦ ὁποίου τὸ ἴδιον τὸ σῶμα κεῖται ἐδῶ καὶ ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Ἁγιος Ἀναστάσιος. Ἐπίσης ἡῦρα ἕνα Γερμανὸν ὀπλοποιὸν ὀνόματι Πέτρον Μπομπανιέρε ὁ ὁποῖος μοῦ κάμνει καλὴν συντροφίαν καὶ (μοῦ δεικνύει) φιλίαν. Αὐτὸς μὲ ὄδηγεῖ διὰ νᾶ ἴδω τὰ φρούρια καὶ τὸν λιμένα τῆς πόλεως. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ αὕτη εἶναι μικρὰ ὄχυρὰ πόλις. Ἐχει πρὸς τὴν ξηρὰν τρία προάστια μὲ τρία τεῖχη καὶ τρεῖς τάφρους ἐκ μερικῶν βράχων πελεκημένας εἰς τὰς ὁποίας ἐξακολουθοῦν νᾶ ἐργάζωνται ἀκόμη. Ὁ αὐτὸς μὲ ὄδηγεῖ εἰς τὸ ἐσώτατον τεῖχος τὸ ὁποῖον ἦτο ἰσχυρότατον ἀνηγερομένον μὲ ἀκατεργάστους λίθους.

¹ Τὸ συχνότατα εὐρισκόμενον εἰς τὸ κείμενον πολὺχρηστον λατ. λεξίδιον item μεταφράζεται ἐκάστοτε ἀναλόγως τῆς ἐννοίας τῶν συμφραζομένων.

² Φαίνεται οὕτω λέγει τοὺς Ὀρθοδόξους («τοῦ Παύλου» ὄχι τοῦ Πέτρου).

daer off stunden vil schoner bussen groysser kurtuuwen und slangen.
 item voert gynnen wir buyssen die portz an die eirste vurstat, dae inne
 20 steyt eyn | longe straesse, dae ijdelich ejoeden in wonen daeyer vruuwen
 gar koestlich werck van sijden maichen, as gurdelen huuen sleuwer
 ind faciolen, der ich etzliche van inne keuffte. item voert gynnen wir
 vur die vurstat, dae wonen vil armer swartzter nackedicher lude in
 25 kleynen huser mit rijet gedeckt, | wael umb trynt hundert huysgesyns,
 Suyginer genant, die wir hie noemen heyden vss Egipten, die in desen
 landen umb tzeynt. dit volck drijfft dae allerley ambocht as schoemai-
 chen schoelappen ind ouch smeden, dat gar selsen was zo seyne, as sijn
 30 anveltz off der erden stundt, dae by | he sass as eyn snijder in desen
 landen. dae bij sass sijn huysfrauwe ouch off der erden ind span. so
 laich tusschen yen beyden dat fuyr. dae bij waren gemaicht tzweyn
 kleyn lederen secke wie an eyner sackpijffen, die halff in der erden bij
 35 dem fuyre gemaicht waeren, soe as dan die vruuwe | sas ind span, so
 hoeff sij bij wijlen eynen sack van der erden off ind steys yen dan
 weder neder. dat gaeff durch die erde dem fuyre wynt, dae bij he
 smeden moechte. item dit volck sijnt visser eyne lande Gyppe genant,
 40 dat umbtrynt veirtzich mijlie van der stat Modon licht, wylche | lant-
 schafft der turcksche keyser in seesstzich jaeren gewonnen

(σελ. 68, de Grootte). hait, soe dat sich etzliche heren ind grauen
 vnder den turckschen keyser neyt geuen en wolden ind sijnt geflowen
 in vnse lant zo Rome nae vnsem geystlichen vader dem payse, troyst
 5 ind bijstant van yeme begerende, durch dat | he inne forderynghs brieue
 gaeff an den roemschen keyser ind an alle fursten des rijchs, dat sij
 yen geleyde ind bijstendich weulden sijn, wie sij umb des cristen
 gelouues wyllen verdreuen weren, hant sij die brieue allen fursten
 10 getzount, nyemantz in bijgestanden ist. sij sijnt in der elleynde ge|sto-
 ruen, die brieue yeren dieneren ind kynderen voert oeuere gelaissen, die
 noch huden disdaiches in desen lunden umb tzeynt ind noemen sich
 van kleynem Egypten, dat geloegen ist, want yere alderen vss der
 lantschaff Gyppe geboeren waeren, Suginien genant, dat nyet off
 15 haluem wege van | hynne zo Colne in Egypten en licht. dar umb
 sijnt dese umb tzeyner bouuen ind verspeyr der lande. item hayt deser
 bussemeyster gar eynen schonen kleynen umbgemuyrden bungart, dae
 inne gar selsums oefftz inne woysse, dae inne he vnss groisse ere bewijst
 20 mit aller leye freuden volbrengen. | item in deser lantschafft weyst geyn
 ander wijn dan Romennije die gar stark ind guet is.

Item van Modon zo Candija drijhundert mijlie. as wir dae vss der
 portzen voeren licht eyn kleyn insull off die rechte hant Sapiencia

25 (νησος Σαπιέρτοα) genant. item umbtrynt veirtzich | mijlie voeren wir
lanxt eyn kleyn insull seer fruchtber Citryll (Κύθηρα) genant, hait drij
kleynner steetger off lijgen, vnderworffen der heirschaff van Venedig.
item dese insull is vurtzijden eyn koenynkrijch geweest ind is die insull
30 ind | he erboelde da des konynecks Menelay wijff, heysch die
schone Helena ind voirt sij zo schijff nae Troija dae vss die Greecken
tzoegen nae der mechtiger stat Troija ind verstoerden sij, as dat die
hystorie van Troija eygentlich vsserwijst.

35 Item as wir lanxt dese insull hyn voiren hoeff sich off | eyn groiss
wynt ind fortwyne, soe dat wir weder zo rucke moisten, mit groysser
goetz genaeden moee ind arbeyt quemen onuerseylich an die Tur-
kije an eyn kleyn poertzen tusschen tzwen fyltzen, dae vnse anckere
mit goetz hulff hijelten. in deme saegen wir wijdt in das mer eyn
40 ander | schijff vnss nekende. wir wosten nyet off idt vyant weren

(σελ. 69, de Grootte). off nyet, dan sij gesonnen ouch vnse portzen,
deme weder zo ontfleyn. item as sij an die portze quaemen ir ancker
vssgeworffen sij hielten nyet, so dat yer schijff dreyff weder die fylssen,
5 soe dae idt verdarff. dae saich man groysse | noyt ind juemer. doch
vnse schijff knecht quaemen den luden zo troist ind hulffen in vss.
aber alle dat guet verdarff ind versanck dat man saichte idt besser
were dan tzweymayl hundred dusent ducaeten. also moisten wir vunff
10 dage in deser portzen styll lijgen wardende guetz wyntz ind | den
seesten daich voeren wir zo Candea.

Item Candea (Χάρδαξ, Ἡράκλειον) is eyn schone sterke stat, licht
off eyner groisser insull seuenhundert mijlie wijdt. daer off lijgent vill
stede ind sloesser vnderworffen der heirschaff van Venedich, dar sij
15 eyn latijns buschdom gebouwet ind gestijffl | hauen. ouch lijgen in der
vurstat vil latijnsche cloester aber alsus wonen Greeken in deser insull
die yer kirchen nae sijnt Pauwels gelouuen gebruychen. item dese insull
is vurtzijden eyn koenynkrijch geweest ind in deser insull weyst geyn
20 ander wijn, dan die rechte malmeser dae der gar | sterck ind guet ist.
item ouch vynt men in deser insulen wassen vyll busch van ijdelichen
cypressen holtz, soe dat dae allerleye ghebuwes stoeyll benck dysch doe-
ren dae van gebouwet werden. item man saicht ouch dat in deser
insulen eerst erfunden sij woirden allerleye zeyttenspyll, smeden
25 schyffgetzuych ind aller | eirsten die boichstauen, ouch gebruychunge
des geschutz boegen bussen ind ander waepen. item hauen die heirschaff
van Venedich gar eyn schoin geschutz in deser stat, dat mich ouch
wijst eyn duytsche bussenmeyster meyster Peter van Vlm geboeren. |

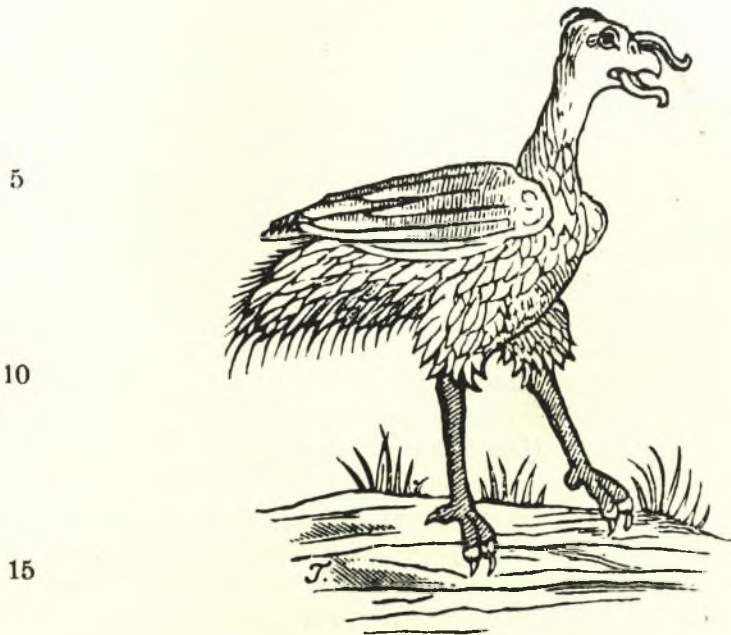
Περαιτέρω ὁ Χάνδαξ εἶναι μία ὠραία, ὄχυρὰ πόλις, κεῖται ἐπὶ μιᾷ μεγάλης νήσου ἑπτακόσια μίλια μακρᾶς. Ἐπ' αὐτῆς κεῖνται πολλαὶ πόλεις καὶ πύργοι ὑποκείμενοι εἰς τὴν Ἑνετικὴν κυριαρχίαν. Ἐκεῖ ἔχουν αὐτοὶ ἰδρύσει καὶ καθιερώσει ἓνα λατινικὸν ἐπισκοπᾶτον. Καὶ εἰς τὸ προάστιον εὐρίσκονται πολλὰ λατινικὰ μοναστήρια, ἀλλὰ ἐπίσης κατοικοῦν Ἕλληνες εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον, αἱ δὲ ἐκκλησίαι των εἶναι ἀφιερωμέναι εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δόγματα τοῦ Παύλου. Ἐπίσης ἡ νῆσος αὕτη ἦτο πρὸ χρόνων ἓνα βασίλειον καὶ εἰς τὴν νῆσον αὐτὴν δὲν παράγεται ἄλλος οἶνος ἀπὸ τὸν γνήσιον μαλβαζίαν, ὁ ὁποῖος εἶναι πολὺ ἰσχυρὸς καὶ καλός. Ἐπίσης εὐρίσκει τις εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον ὅτι φυτρῶνουν πολλὰ δάση ἀπὸ παντοειδῆ κυπαρίσσινα ξύλα οὕτως ὥστε ἐκεῖ ἀπὸ αὐτὰ πολλῶν ειδῶν κατασκευάζονται καθίσματα, μπάγκοι, τραπέζια, θύραι. Ἐπίσης λέγεται ὅτι εἰς τὴν νῆσον αὐτὴν τὸ πρῶτον ἐφευρέθησαν παντοειδῆ μουσικὰ ὄργανα, σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, κανόνια πλοίων καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τὰ γράμματα, ἐπίσης καὶ τὰ χειρῶδη τῶν κανονιῶν τόξα, ἀρκεβούζια, καὶ ἄλλα ὄπλα. Ἐπίσης ἡ Ἑνετικὴ Ἀρχὴ ἔχει εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἓνα ὠραῖον κανόνι, τὸ ὁποῖον ἐπίσης μοῦ ἔδειξε ἓνας Γερμανὸς ἐκεῖ κατασκευαστὴς των ὀνόματι Πέτρος γεννηθεὶς εἰς τὸ Οὐῆλμ.

30 *Item van Candija zo Alexandrija (Ἀλεξάνδρεια) vunffhundert mijlie, voeren wir in rechter meynongen. aber as wir wael hundert mijlie in dem mer waeren qwam vnss intgegen eyn groysse fortuyn ind storm wynt ind der warff vnss norden wartz wael drijhundert*
 35 *mijlie in der naicht. dae hatten wir | gar groysse perijkell ind sorge vur die scharpe fylssen der gar vil in dem mer steyt tusschen Candea ind Rodijs. item so as it duich waert bekanten sich die schijfflude ind saichten wie sij die insull van Rodijs segen. dae gaeff mallich rayt dat*
 40 *wir die portz van Rodijs begrijffen weulden, umb | deme weder zo (σελ. 70, de Groot). intfley. ich hoerte die mere gar gerne, off dat ich die stat besejn moechte.*

Item van Candea zo Rodijs (Ρόδος) iij hundert mijlie. Rodijs is eyn gar kleyne stercke stat mit vesten dycken muynen ind thoernen
 5 *umbvangen. item dese stat ind insull | hant die Johaniijter ind yer oeuenster heyscht der groissmeyster, der zo deser tzijt eyn alt mengen wass vss dem koenynckrijch Auernijen geboeren Petrus de Buscho Cardinalus geheyschen. item deser homeyster hait dese stat mit muynen*
 10 *thoernen bulwercken ind grauen gar onseegelich seer gebessert, seder dat der turcksche keyser vur ime gelegen hatte in dem seestzeinden jaer vurleden, doe hee sij belegert beschossen ind genoediget hait. doch mit hulff des allmechtigen goetz beheytt der groysmeyster ind die ritter*
 15 *brueder mit werafftiger hant dese stat. item so hait deser | groysmeyster*

ster seder die muÿren off bouwen laissen mit harden groÿssen haustey-
nen vierindveirtzich voesse dyck aen boegen. item vur die muÿre eyne
swengel in deme grauen halff gevult mit sijner stryckwer wael veirtzich
voesse dick. item dar nae eyne graue vss: eynem sijssen gehauwen.
20 item dar nae eyne wal zo beyden sijden off gemuÿrt, der is oeue
wael echtzich voesse breyt in hauende stercke bolwerck vur den thoer-
nen ind portzen ind men bouwede zo deser tziÿt gar eyn sterck bolwerck
an den wal vur die auarnijen portz, dat ich waerachtich masse, was
25 wal vierhondert voesse wijdt ind vunftzich breyt ind hatte driÿ
gewulfft boeuen eyn anderen alle in deme grauen. item buyssen dem
walle was noch eyn deÿffer graue vss eynem sijssen gehuuen der zo
beyden sijden ouch off gemuÿrt was. item dese stat hait nordwartz zo
30 dem mer lijgen gar eyn stercke | portz die mit tzen steyne floegelen
geslossen ist. item off dem eyne floegell ader dijch off die rechte hant
staynt xiiÿ rondt steynen thoerne off hauende wynt moellen, die wylche
vurtzijden die Genuweser hauwen moÿssen bouwen zo eynem gedechtenÿs
35 dat sij in vurgangen jaeren dese stat mit verrederiÿe in wolden nemen,
des man aber waert gewar ind vÿnghe der Genuweser etzliche die dese
thoerne moesten bouwen zo eynere schettzonge ind ewiger gedechtenÿs.
item vmb der boyssheÿt wyl moyss nummer geÿn Genuweser in desen
40 orden komen. item an eynde van desern dijch licht | gar eyn schoin
(σελ. 71, de Groote). thorn mit starcken bolwercken, den hait lais- |
sen bouwen koenÿck Loedwich van Franck-
rijch. item off deme dijch off die lyncke hant lijgen eÿrst driÿ thoerne
mit wynt moellen, dar nae ein kleÿn cappelgen hait deser groÿssmeister
5 in ere sijnt Nÿclae laissen bouwen. dar nae an | eynde desern dijch
licht gar eyn schoiner groÿsser thoern wael vier ind tzentzich voesse
dyck, den hat der Turck in sijne belege gar aeffgeschossen. item dar
nae hait ÿen der groÿssmeister wedervmb starcker laissen bouwen, dar
10 vmb laissen legen eyne rÿnckmuÿre is wael yunftzich voesse dick. | item
deser thoerne heÿscht toerre sancte Nÿcolai, den eÿrst hait laissen bou-
wen hertzoÿch Phÿlyps van Hoÿchburgondijen. item intgayn desern
thoerne buyssen die stat oeuer eyne kleÿnen golff des mers licht eyn
kleÿn cappel, is dat begriÿffenÿs der pylgriÿm die off dem wege zo
15 Jherusalem (Ἱεροσόλημ) | steruen, as dae laÿch begraven hertzoÿg Cri-
stoffel van Beijeren, der in kurtzen vurleden jaeren dar begrauen is
woÿrden mit anderen vil ritteren broeder. item dae dit kirchelgen steyt
hait in dem belege des turcken keyzers eyn her gelegen die van hymnen
20 oeuer den golff den thorn geschossen | hatten. dar zo hatten sij eyn
brucke oeuer den golff des mers bestayn zo maÿchen, die ÿen ontzweÿ

geschossen waert, soe dat die Turcken gar groissen schaden leden. item
 van deser cappellen buyssen der stat nae dem pallais zoe hait der groiss-
 25 meyster lijgen gar eynen schoynen gemuyrten bun|gart dae inne wir
 gar selsum deir saegen, as eynen alden struys mit tzen jungen.
 Item dit sijnt gar wonderlijke foegell. sij sijnt wael so hoich as esell
 ind hauen gar wonderliche feederen. ouch hauen sij tzweyn groisse
 30 vloegel, der sij neyt off geheuen en konnen zo fliegen. ouch hauen | sij
 lange beyn mit einem ghespalden voisse wie ein hyrtz. item sij legen
 ouch gar groisse eyer die so dick sijnt as junge kyntz houffder. wan
 dese vogel die eyer gelaicht hait in den heyssen sandt alleyn mit sijnen
 scharpen gesicht bruet hee die jungen her vss. ouch waert mir gesaicht
 35 sij verideuweden stayll ind ijser, des ich aber neit gesiene en hain ind
 sijnt gestall in deser formen.

(σελ. 72, στίχ. 17, de Groot). Item voert suden wartz vmb die stat
 staynt drij ronde thoerne mit wyntmoellen. item as men dan weder
 wmb in die stat geyt durch die auernijen portz dae lijgen ouch
 20 vier | thoerne myt wyntmoellen off der hoichten van der stat. item van
 deser hoichden gyngen wir aeff nae sent Johans kirche. daer neuen hait
 der groissmeyer sijn pallais stayn. item eirst as man in geyt so hait he

- 25 zo beyden sijden gar schone bussen lijgen, as off die lymcke hant | laich
eyn schoyn houfftstuck, dat was mijner voesse eyn ind dryssich lanck
und ich satz mijn knee dar off mijn fuyst vur in die busse. item voert
gynge wir in sijnt Johans kirche, dae tzount man vnss dijt nae
beschreuen heyltum. item eyn metaellen cruytz, dat gemaicht is
30 woirden van dem becken dae Cristus sijnen jongeren off den groenen
donnerstaich yer voesse vss woessche. item tzweyn langer doerne van
der kronen vnss heren Jhesu xpi. item eynen pennynck van den drys-
sigen dae mit Cristus verkoufft is woirden. hait der groissmeyster den
35 pennynck | aef laissen conterfeyten ind leyst deme zo gelijchenyss vil
der pennynck maichen, der he vnss mallich dryssich schinckden. item
dat houfft der heyliger jonffrauwen Fylomene. item eyn groyss stuck
van dem heyligen cruce. item eynen arm van sijnt Blaseo. item eynen
40 arm | sijnt Steffens des eirsten mertelers. item eynen arm sijnt
(σελ. 73, de Grootte). Johannis des douffers. item eynen arm des
ritters sijnt Joerys. item eynen arm van sijnt Thomas apostel, der ich
vil gesien hain. die irronge der geystlicheyt laiss ich got scheidten.
5 item eynen arm sijnt Leodegarij. item dat heufft | sijnt Eufemye
jonckfren. item dat heufft Policarpi. item eyn hant van sijnt Clare
jonckfren. item eyn hant van sijnt Anne der moder der jonffrauwen
Marye. item man tzeunet ouch in deser kirchen off sijnt Kathrijnen
daich yeren lyncken arm mit der hant, des hain ich aber nyet
10 gesien. | item voert gynge wir aeff nae deme mart in eyn kirche zo
vnser lieuer vrauwen, eyn buschdom nae der roemscher ordenunge. der
busschoff daer van hait des jairs wael tzwey hondert ducaeten zo
vertzeren. item bynnen Rodijs waeren zo deser tzijs bij vonffhundert
15 ritter brueder des ordens sijnt | Johans, die van seuen nacionen der
latijnscher spraecken geboeren edellude waeren, as vss duytchen lan-
den, van Franckrijch, van dem koenynckrich Auernijen, van Prouan-
cien, van Hijspanijen, van Portegaell ind van Engellant, der yecklich
20 eyn van deser nacionen yer eygen portzen ind thoerne | bynnen Rodijs
inne hauen, die sij verwaren moyssen. item dese insull Rodijs is gar
fruchtbar lustlich ind berchafftlich mit rijcheyt der dellen. item sij
lijcht hart norden wartz an der Turkijen oeuereynen kleynen golff
eyn mijle breyt. Item dese insull hait in kurtzen vurgangen jaeren
25 groysen schaliden geleden der ertbeuongh haluen, as huser kirchen ind
ander gemuys zo ryssen ind neder geuallen sijnt, as ouch zo deser
tzijs in dem koenynckrijch van Cypere (Κύπρος) geschiet was. item
die inwoner deser insull sijnt Greken, buyssen die ritter brueder ind
30 yer diener. item eynen Greken ind | eynen Turcken kent man an den

berdden, as der Turck scheirt inden off dem kynnne den bart gantz aeff
 ind behelt dat haer boeuen deme monde lanck wassende, dat dreyt he
 wie tzeyn beren tzeynde ind der Greecke kurtzt den vndersten bart
 35 bij nae off eyn vyngerbreyt ind leyst dat hair | boeuen dem munde in
 des Turcken gestalt wassen. dar zo gaynt sij in deser gestalt gekleydt.

(σελ. 74, στ. 17, de Groote). Item dese Greken hauen vurtziden eyn
 eygen keyserdom zo Constantinopell gehadt. dar zoe hauen sij drij eir-
 20 werdigen cristen kirchen besessen, as zo Anthiochya Alexandria ind
 zo Constantinopell, wie wael sij ijetzunt neit der roemscher kirchen
 durch yere hoeffaert vnderworffen wyllen sijn ind wyllen blijuen by
 dem gesetz ind leronge die yen sijnt Pauwels der apostel gegeuen hait,
 doe hee zo in spraich : behaldt d't gesetz dat ich uch gegeuen hane bys
 25 ich weder | zo uch kome, dae mit sij sich verantworden intgegen die
 latijnsche cristen. item sij hauen in eren sekten dat yer paffen moigen
 wijffer nemen ind die seluigen tzeynt berde ain scheeren, dae an man
 sij kenet, in der gestalt as hie vur gemaelt steyt. item den saeterdaich
 30 halden sij gar in | groissen eren ind essen all saeterdaichs vleisch, ain
 den paischauont, den sij vastent ind geynen mee. item ouch lassen sij
 yer kynder fyrmen hart nae der douffen van eynem slechten priester.

item ouch bruychen yer priester stucker broyzt zo yeren sacramenten
35 *die sij all acht dage | den alden ind jungen kinderen geuen in meynonge dae mit aeff zo wesschen die erffsunde. item yer pastoere mengen ouch geyn wasser vnder den wijn in yeren sacramenten, dan sij wermen den wijn zo eynem tzeichen des warmen bloytz Jhesu. item*
40 *sij gebruychen yerre epistolen | ind ewangelijen in yerre spracichen as wir zo desen landen.*

(σελ. 75, de Grootte). *item desr Greken slaynt all offrechtdich ind hoeren mysse mit groisser an'aicht ind roeffende zo gode. item ouch wyllen sij dat der heylige geyst vntsprynge vss deme vader ind nyet vss*
5 *deme soene. item in yeren goetlichen ampten ' bruychen sij grece spraeche, die mallich wael versteyt ind dyt is der Greken alphabeyt, dae sij mit schrijuen ind lesen.*

Ἐπίσης οὗτοι οἱ Ἕλληνες εἶχον πρότερον ἰδίαν αὐτοκρατορίαν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐκτὸς τούτου οὗτοι εἶχον τρεῖς σεβαστὰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας ὡς ἐν Ἀντιοχείᾳ, Ἀλεξανδροείᾳ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἃν καὶ τῶρα δὲν θέλουν ἀπὸ υπερηφάνειαν νὰ ὑποταχθοῦν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν καὶ θέλουν νὰ μένουν ἐν τῷ νόμῳ καὶ τοῖς διδάγμασι τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὁ ἅγιος Παῦλος, ὅστις εἶπεν εἰς αὐτούς: Διαφυλάττετε τὸν νόμον τοῦτον ὃν ἔδωκα εἰς ὑμᾶς μέχρις οὗ ἔλθω πάλιν εἰς ὑμᾶς, διὰ τούτου θὰ δύνασθε νὰ υπερασπίζητε ἑαυτοὺς κατὰ τῶν Λατίνων Χριστιανῶν. Περαιτέρω ἔχουσι τὸ ἔθος εἰς τὰς αἰρέσεις των ἵνα οἱ ἱερεῖς των δύναται νὰ λαμβάνωσι γυναῖκας, καὶ οἱ αὐτοὶ (= οἱ ἱερεῖς) τρέφουσι καὶ γένεια τὰ ὁποῖα δὲν κόπτουν, ἐξ ὧν γνωρίζει τις αὐτοὺς κατὰ τὴν μορφήν καθ' ἣν εἶναι ἐνταῦθα ἐμπρὸς ἀπεικονισμένοι. Ἐπίσης ἔχουσι εἰς μεγάλην τιμὴν καὶ τρώγουσι κάθε Σάββατον κρέας ἐκτὸς τοῦ Μεγάλου Σαββάτου καθ' ὃ νηστεύουσι, καὶ κανὲν ἄλλο Σάββατον. Πρὸς τούτοις ἀφίνουν τὰ παιδιὰ των νὰ μυρώνωνται ἀμέσως μετὰ τὸ βάπτισμα ὑπὸ ἀπλοῦ ἱερέως. Περαιτέρω μεταχειρίζονται οἱ ἱερεῖς των διὰ τὰς ἱεροτελεστίας των (sacramenten) τεμάχη ἄρτων ἀζύμων τοὺς ὁποίους (ἄρτους) δίδουν κάθε ἡμέρας εἰς γέροντας καὶ εἰς μικρὰ παιδιὰ ἐν τῇ γνώμῃ (πίστει) ὅτι οὕτω ἀποπλύνεται ἡ προπατορικὴ ἁμαρτία. Ἐπίσης οἱ ἱερεῖς των δὲν ἀναμιγνύουσι ὕδωρ μετὰ τὸν οἶνον κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας των διότι θερμαίνουσι τὸν οἶνον εἰς δῆλωσιν τοῦ θερμοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ. Ὁμοίως μεταχειρίζονται (ἀναγινώσκουσι) τὰς ἐπιστολάς των (= Ἀπόστολον) καὶ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς γλώσσας των ὅπως καὶ ἡμεῖς εἰς τὰς χώρας μας. Ἐπίσης αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες ἴστανται ὅλοι ὄρθιοι καὶ ἀκούουν τὰς λειτουργίας των μετὰ μεγάλην κατάνυξιν ἐπικαλούμενοι τὸν Θεόν. Ἐπίσης αὐτοὶ θέλουν (ισχυρίζονται) ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ὄχι ἐκ

ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Ἔτος ΚΓ' 17

τοῦ Ὑιοῦ. Ἐπίσης εἰς τὰς θρησκευτικὰς τῶν πράξεις μεταχειρίζονται τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ὁ καθένας καλῶς ἐννοεῖ καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἑλληνικὸν ἀλφάβητον μὲ τὸ ὁποῖον αὐτοὶ γράφουν καὶ ἀναγινώσκουν.

	alpha	bita	gama	delta	e	zita
	Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ
10	ita	chita	iota	cappa	lamda	mi
	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ
	ni	xi	o	micon	pi	ro
15	Ν	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ
	tau	ypsilon	phi	chi	psi	o mega
	Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω

20 *Item as ich durch Grecien tzouch behielt ich etzliche | namen van irre sprachen die men degelichs bruycht as mit namen.*

Ἐπίσης ὅτε ἐταξίδευσα διὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκράτησα μερικὰς λέξεις ἐκ τῆς γλώσσης τῶν, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται καθ' ἡμέραν ὡς (π.χ.) τὰς λέξεις :

	<i>Item ipschomij</i>	<i>broyt</i>	<i>kyra</i>	<i>eyn frauwe</i>
	<i>kressij</i>	<i>wijn</i>	<i>kory</i>	<i>eyn maight</i>
	<i>nero</i>	<i>wasser</i>	<i>more</i>	<i>eyn junge</i>
25	<i>kreyas</i>	<i>vleysch</i>	<i>kala</i>	<i>goyt</i>
	<i>alas</i>	<i>saltz</i>	<i>kaka</i>	<i>(eyn) busse</i>
	<i>ornytea</i>	<i>eyn henne</i>	<i>deu</i>	<i>got</i>
	<i>tyri</i>	<i>kese</i>	<i>dyabulo</i>	<i>duuel</i>
	<i>kyri</i>	<i>eyn kertz</i>	<i>karthey</i>	<i>wijsgelt</i>
30	<i>lady</i>	<i>oelich</i>	<i>kartzaffe</i>	<i>eyn ducaet</i>
	<i>pyssary</i>	<i>visch</i>	<i>joie</i>	<i>dryncken</i>
	<i>kyside</i>	<i>essich</i>	<i>faye</i>	<i>essen</i>
	<i>afoga</i>	<i>eyer</i>	<i>napte</i>	<i>drynckt</i>

	<i>gyna</i>	<i>eyn ganss</i>	<i>alogo</i>	<i>eyn pert</i>
35	<i>ego</i>	<i>ich</i>	<i>agyro</i>	<i>stroe</i>
	<i>ne</i>	<i>jae</i>	<i>krethary</i>	<i>hauer</i>
	<i>oischi</i>	<i>neyn</i>	<i>gymathy</i>	<i>slaeffen</i>
	<i>karafia</i>	<i>eyn schyff</i>	<i>gamysso</i>	<i>frauweren</i>
	<i>andra</i>	<i>eyn man</i>	<i>kyratza</i>	<i>eyn schoynfrau</i>
40	<i>kyratza gamysso sena ego</i>		<i>vrauwe sal ich dich frauweren</i>	
	<i>po ne gymaty ego</i>		<i>wae sal ich slaeffen</i>	
	<i>kyrasche nazis gymati meto sena</i>		<i>goede frauwe laist mich bij uch</i>	
			<i>slaeffen.</i>	
	<i>pone tauerna</i>		<i>wae is die herberge.</i>	
5	<i>kyrasche ego me panda dycosso</i>		<i>frauwe alwege byn ich in vrem ge-</i>	
			<i>bede.</i>	
	<i>posse soldijà</i>		<i>wie vil gyllt dit gelt.</i>	
	<i>posse acktzesò tuto</i>		<i>wat gyllt dat.</i>	
	<i>ego thelo nagorcischo</i>		<i>ich wylt idt gelden.</i>	
10	<i>ena bokams namo plynis</i>		<i>wescht mir dit hempt.</i>	

Tzellen.

	<i>ena</i>	<i>eyn</i>	<i>pendy</i>	<i>enuff</i>	<i>enije</i>	<i>nuyñ</i>
	<i>duwa</i>	<i>tzwey</i>	<i>etzi</i>	<i>sees</i>	<i>decka</i>	<i>tzeyn</i>
	<i>trija</i>	<i>drij</i>	<i>effta</i>	<i>seuen</i>	<i>kathò</i>	<i>hundert</i>
15	<i>tessera</i>	<i>vier</i>	<i>ochto</i>	<i>eecht</i>	<i>gyla</i>	<i>dusent</i>

Item as wir nu acht dage allhie zo Rodijs styll gelegen hatten wardende guetz weders dae tusschen wir all dynck wael besien hatten, rusten wir vnss mit allen noitturfftigen saichen in dem schyff zo
 20 gebruychen ouer dat wylde mer | zo Alexandrijen zo varen, sijnē vonffhondert mijlie, dae tusschen men geyne insullen en vuyndt. item eirst voeren wir vss der portzen zo Rodijs vonff mijlie an die seluige insull holtz ind frysch wasser zo nemen in eyn gar gude portz des mers
 25 thusschen tzuwen hoigen starcken berchsloess gehoeren den Rodijsser heren zu dat eyne heyscht Ferreclais, dat ander Lijndauwe. der turcksche keyser hait ir nye kunnen gewynnen.

Ἐσαύτως ἀποῦ ἡμεῖς ἔδω εἰς τὴν Ρόδον ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἐσταθμεύσαμεν περιμένοντες καλὸν καιρόν, ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ εἶχομεν ἰδεῖ καλὰ ὄλα τὰ πράγματα, ἐφοδιαζόμεθα μὲ ὄλα τὰ ἀναγκαιοῦντα πράγματα τὰ ὅποια ἐχρειαζόμεθα διὰ τὰ ταξειδεύσωμεν διὰ τῆς ἀγρίας θαλάσσης εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἶναι πεντακόσια μίλια, εἰς τοῦτο δὲ τὸ μεταξὺ

δὲν συναντᾶ τις καμμίαν νῆσον, τότε ἐπλεύσαμεν ἔξω ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Ρόδου πέντε μίλια εἰς τὴν ἴδιαν αὐτὴν τὴν νῆσον διὰ νὰ πάρωμεν μαζί μας ξύλα καὶ φρέσκο νερὸ ἀπὸ ἓνα πολὺ καλὸν λιμάνι τῆς νήσου αὐτῆς ἀνάμεσα εἰς δύο ἕψηλά καὶ δχυρὰ ὄρεινά φρούρια τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τοὺς Ροδίους κυριάρχους, τὸ ἓν ὀνομάζεται *Ferreclais* τὸ ἄλλο *Λίνδον*. Ὁ Τοῦρκος αὐτοκράτωρ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὰ κυριεύσῃ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗΣ